

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1223

Vragen van de leden **Jacobi** en **Yücel** (beiden PvdA) aan de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *het voornemen van het waterschap Delfland de kwijschelding van de afvalwaterzuiveringsheffing in twee stappen geheel af te schaffen* (ingezonden 4 november 2015).

Antwoord van Minister **Plasterk** (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) mede namens de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ontvangen 20 januari 2016). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2015–2016, nr. 694.

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van de Ontwerp Verordening Kwijscheldingsregeling 2016 van het waterschap Delfland¹ en herinnert u zich uw antwoorden op eerdere vragen over dit onderwerp?²

Antwoord 1

De ontwerpverordening Kwijscheldingsregeling 2016 van het Hoogheemraadschap van Delfland evenals de eerdere gestelde vragen hieromtrent zijn mij bekend.

Vraag 2, 3

Gaat u er nog steeds van uit «dat de medeoverheden, net als nu, oog blijven houden voor mensen die geen mogelijkheden hebben om de belastingen (volledig) te betalen»? (citaat uit uw eerdere antwoord 6/7) Zo ja, hoe verhoudt zich dat tot de bovengenoemde ontwerpverordening? Zo nee, waarom niet?

Houdt het waterschap Delfland oog voor mensen die geen mogelijkheden hebben om belastingen (volledig) te betalen? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, op welke wijze gaat u het waterschap er op wijzen dat het oog voor deze problematiek zou moeten houden?

¹ Waterschapsblad 2015 nr. 7258, 10 september 2015

² Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2015–2016, nr. 207

Antwoord 2, 3

De waterschappen hebben een eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van de kwijtschelding van lokale belastingen. Alle waterschappen verlenen kwijtschelding en houden op deze manier dus rekening met burgers die de belasting niet of niet volledig kunnen betalen. In de context van de armoedebestrijding vindt het kabinet dit een stevige bouwsteen. Het Hoogheemraadschap van Delfland heeft besloten om haar kwijtscheldingsbeleid ten aanzien van de zuiveringsheffing gefaseerd af te schaffen. Te verwachten valt dat mensen in de regio het hierdoor moeilijker krijgen om uit de schulden te blijven of schulden af te lossen.

Vraag 4, 5

Heeft het in de vorige vragen aangekondigde gesprek tussen de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Unie van Waterschappen reeds plaatsgevonden? Zo ja, wat is de uitkomst van dat gesprek? Zo nee, waarom niet en wanneer gaat dat gesprek dan wel plaatsvinden? Wilt u de Kamer van de uitkomst van dat gesprek informeren?

Wat kan de Unie van Waterschappen doen om leden er van te doordringen dat zij bij het opleggen van de afvalwaterzuiveringsheffing rekening zouden moeten houden met burgers die onvoldoende financiële draagkracht hebben om die heffing te betalen?

Antwoord 4, 5

Het gesprek met de voorzitter van de Unie van Waterschappen heeft op 6 oktober jl. plaatsgevonden. Daarin heeft het kabinet het belang van een effectief armoede- en schuldenbeleid en de bijdrage die kwijtschelding van lokale belastingen daaraan levert, naar voren gebracht. Tegelijkertijd is vastgesteld dat de individuele waterschappen zelf verantwoordelijk zijn voor hun eigen kwijtscheldingsbeleid en dat zij hierover verantwoording afleggen aan het algemeen bestuur van het waterschap dat democratisch is gekozen en een bepaalde politieke samenstelling kent.

In 2012 hebben de waterschappen afgesproken dat de Unie van Waterschappen het kwijtscheldingsbeleid van de waterschappen periodiek zal inventariseren en hen hierover zal informeren. Een dergelijke inventarisatie heeft deze zomer plaatsgevonden. Het bestuurlijk oordeel van de Unie van Waterschappen is dat het huidige beeld van het kwijtscheldingsbeleid geen aanleiding voor een ander standpunt vormt.

Vraag 6

Deelt u de mening dat een waterschap niet alleen een functionele taak heeft binnen onze gedecentraliseerde eenheidsstaat maar ook een rol heeft in het armoedebeleid? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet en hoe verhoudt zich dat tot het feit dat vrijwel alle waterschappen behalve Delfland wel een kwijtscheldingsbeleid kennen?

Antwoord 6

De waterschappen hebben vastgelegde taken op het gebied van de waterstaatskundige verzorging van een bepaald gebied. Om deze taken uit te kunnen oefenen, leggen zij waterschapsbelastingen op. Bij de vormgeving van deze belastingen kunnen zij desgewenst rekening houden met mensen met weinig draagkracht en daarvoor een kwijtscheldingsregeling hanteren. Op deze wijze kunnen zij bijdragen aan het armoedebeleid. Zoals aangegeven besluiten de waterschappen daar zelfstandig over. Met het kwijtscheldingsbeleid geven waterschappen blijk oog te hebben voor burgers die de waterschapsbelastingen niet of niet volledig kunnen betalen. De waterschappen dragen dus bij aan het bestrijden van armoede, hoewel zij als functionele overheid daarvoor geen primaire taak hebben. Dit jaar zullen de waterschappen naar verwachting in totaal ruim € 83 miljoen euro kwijtschelding aan burgers verlenen, waarmee zij dus een belangrijke bijdrage aan het bestrijden van armoede leveren. Alle waterschappen hebben een kwijtscheldingsbeleid. Ook bij het Hoogheemraadschap van Delfland blijft kwijtschelding van de watersysteemheffing voor ingezetenen mogelijk.

Vraag 7

Deelt u mening dat het feit dat de gemeentebesturen van de gemeenten Den Haag, Delft, Zoetermeer, Schiedam, Vlaardingen en Maassluis bezwaren hebben geuit ten opzichte van het voornemen van het waterschap Delfland relevant is en aangeeft dat wat de ene bestuurslaag voorneemt een andere bestuurslaag kan raken? Zo ja, welke conclusie trekt u daaruit? Zo nee, waarom deelt u die mening niet?

Antwoord 7

Decentrale overheden hebben een eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van de besluiten die door hen worden genomen. Deze autonome besluiten van een decentrale overheid kunnen echter ook een andere bestuurslaag raken. Het is allereerst aan de desbetreffende decentrale overheid om in haar besluitvorming alle gevolgen mee te wegen. Voorts kan over het besluitvormingsproces door de verschillende bestuurslagen in onderling overleg hierover worden gesproken en kunnen er onderlinge afspraken worden gemaakt.

Vraag 8

Deelt u de mening dat aangezien er van de 30 leden in het Algemeen Bestuur van Delfland er slechts 21 gekozen zijn, dat er geen sprake is van een volledig democratisch gekozen bestuur noch van een volledig democratische besluitvorming ten aanzien van het kwijtscheldingsbeleid? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8

Het waterschapssysteem betreft een vorm van democratie waarin alle relevante belangen gewogen worden (belangendemocratie). Daarmee wordt verzekerd dat alle belangen ook daadwerkelijk in het bestuur vertegenwoordigd zijn en niet ondersneeuwen in de grotere groep ingezetenen. Het vaststellen van de hoogte van de waterschapsbelastingen en het al dan niet (gedeeltelijk) kwijtschelden van waterschapsbelastingen wordt in een democratisch proces bepaald. In het democratisch proces bepalen de ingezetenen van het waterschap door verkiezingen hun vertegenwoordigers in het algemeen bestuur van het waterschap. De laatste verkiezingen waren op 18 maart 2015, waarna de samenstelling van de politieke vertegenwoordigers is gewijzigd en daarmee de opvatting over het verlenen van kwijtschelding van heffingen voor de lage inkomens is veranderd. Door het algemeen bestuur als geheel worden vervolgens bij meerderheid van stemmen de besluiten genomen ten aanzien van de hoogte van de waterschapsbelastingen en het al dan niet (gedeeltelijk) kwijtschelden van de waterschapsbelastingen.

Vraag 9

Deelt u de verwachting dat het afschaffen van een kwijtscheldingsregeling leidt tot een directe extra lastenverzwaring van huishoudens met een laag inkomen, alsook een indirecte lastenverzwaring voor gemeenten door een groter beroep op de bijzondere bijstand? Zo ja, wat kunt en gaat u daaraan doen? Zo nee, waarom deelt u die mening niet?

Antwoord 9

Met een inkomen op het minimumniveau van de algemene bijstand wordt men geacht te kunnen voorzien in de noodzakelijke kosten van bestaan. Het al dan niet gefaseerd afschaffen van een kwijtscheldingsregeling kan voor de betrokken inwoners met een bijstandsuitkering of een vergelijkbaar laag inkomen tot extra kosten leiden. De gemeente kan op basis van maatwerk besluiten om deze extra kosten in individuele gevallen geheel of gedeeltelijk via een aanvullende inkomensondersteuning te compenseren.

Vraag 10

Kan het wegvallen van de genoemde kwijtschelding ertoe leiden dat burgers onder het sociaal minimum dreigen te komen? Zo ja, hoe kan dat worden voorkomen en wie moet dat voorkomen in het geval het waterschap daarin geen rol meer wenst te spelen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 10

In Nederland kennen wij – in de vorm van de algemene bijstand – een sociaal vangnet dat voorkomt dat burgers onder het sociaal minimum komen. In individuele gevallen, waarin het niveau van het sociaal minimum desondanks ontoereikend wordt geacht kan een gemeente aanvullende inkomensondersteuning bieden.

Vraag 11

Deelt u de mening dat een dergelijke ingrijpende beleidsverandering van een waterschap altijd afgestemd dient te zijn met de partners van het waterschap in de regionale belastinggroep en deze redenering voorzien zou dienen te zijn van een volledige kosten/batenanalyse in de toelichting op de regeling? Zo ja, waarom heeft het waterschap Delfland dat niet gedaan? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 11

Ten aanzien van de afstemming van het Hoogheemraadschap van Delfland met zijn partners geldt dat het traject van het opleggen van aanslagen, kwijtschelding en invordering namens het Hoogheemraadschap van Delfland wordt uitgevoerd door de Regionale Belastinggroep (RBG). In de RBG werkt Delfland samen met de gemeenten Delft, Vlaardingen en Schiedam en het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, om de belastingheffing van de deelnemers zo efficiënt mogelijk uit te voeren. Afspraken met de RBG liggen vast in de Gemeenschappelijke Regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor, in het bedrijfsplan van de RBG en in contractuele prestatieafspraken. Het bestuur van de RBG wordt door de deelnemers gezamenlijk gevormd. In de voorbereiding van zijn besluitvorming heeft Delfland afspraken gemaakt met de RBG over het traject van aanslagen en invordering en de kosten daarvan. Die kosten komen uitsluitend voor rekening van Delfland.

Vraag 12

Wat gaat u doen om ten aanzien van het armoedebeleid te bewerkstelligen dat alle overheidslagen daarbij tot onderlinge consistentie komen?

Antwoord 12

Via de kwijtschelding dragen de waterschappen bij aan het armoedebeleid. Gemeenten en het Rijk hebben mogelijkheden en verantwoordelijkheden in de bestrijding van armoede. De (mede)overheden hebben de mogelijkheid om belastingen kwijt te schelden, maar kiezen elk individueel of zij dit aangewezen achten. Ik vertrouw er op dat in de besluitvorming daarover de gevolgen voor de mensen met een laag inkomen zorgvuldig worden betrokken. Er is geen reden om op dit punt de wetgeving aan te passen.

Vraag 13

Wat zouden volgens u de gevolgen zijn voor huishoudens met een laag inkomen alsook voor het armoedebeleid van gemeenten en het Rijk als andere waterschappen besluiten het voorbeeld van Delfland te volgen?

Antwoord 13

Er is nu geen aanleiding om te veronderstellen dat andere waterschappen besluiten om de kwijtscheldingsregeling te schrappen.

Vraag 14

Deelt u de mening dat er in het (volgend) Bestuursakkoord Water ook expliciete afspraken ten aanzien van het kwijtscheldingsbeleid van de waterschappen moeten worden gemaakt? Zo ja, hoe kunt u dit bevorderen/ Zo nee, waarom niet?

Antwoord 14

Het is aan de Bestuursakkoord Water partners om gezamenlijk te onderzoeken welke onderwerpen zich lenen om in een (eventueel) nieuw of aanvullend Bestuursakkoord Water te worden opgenomen. Voorts verwijs ik naar het antwoord op vraag 7 voor wat betreft de eigen verantwoordelijkheid van decentrale overheden.